Stjepan Meštrović

PRVI ZVUCI

PJESME

1912-16



Cijena 35 centi.

Tisak i Naklada Knjižare Sikoćan
1534 CHESTNUT ST. ST. LOUIS, MO.

Stjepan Meštrović

PRVI ZVUCI

PJESME

1912-16



Tisak i Naklada Knjižare Sikoćan

1534 CHESTNUT ST. ST. LOUIS, MO.

ČEŽNJE i TRZAJI.

SLIKA PRAVDE

Kroz vrhunce i đoline
Oživjelo jutrom sve je;
Ko okova noćne tmine
Sva priroda tresla se je.

S istoka se sunce javi,
Nebo traci zlatili su;
Oblačići tamno plavi
Ko od straha bježali su.

Zelenilo šumu krasi,
Gdjeno slavuj gn'jezdo svija
I svojom se pjesmom glasi,
Hrlio sam tamo i ja.

Toga jutra hodajući,
Iz misli me nešte prene,
I opazih gledajući,
Krasnu sliku ispred mene.

Sav se stresoh, ko đa klonu,
Srce poče tući jače.
I ja vidjeh sliku onu,
Što za nečim tužno plače . . .

Začudih se: kud se krije,
Čega li se tužna sjeća?

Zašto l' gorke suze lije,
Slične rosi iz proljeća?!

Ja ju gledam—al je krasna!
A njezina sva odjeća
Kao duga sunca jasna,
Kao lišće šarnog cv'jeća.

Kakve su joj oči bajne,
Oh, kako li divno sjaju!
Kao dvije zv'jezde sjajne;
A toplinu srcu daju.

Naokolo sjaj odava,
Kao čarna zora rana—
I pomalo iščezava,
Kao svjetlo vedrog dana.

Gledo sam je—l'jepu tako,
I plačljive oči njene,
Dokle nije sve polako
Iščeznula ispred mene . . .

Ja sam tada mislit stao:
Kakva li je tajna vila?
Glas mi neki prišaptao,
Da je ono Pravda bila!
Tako medju ljudstvom jadnim
Nije mogla više stati,
Jerbo su je radom gadnim,
Mnogi stali proganjati.

Oni, što su bili dužni,
Eda brane Pravdu slavnu—
Pokazaše svoj čin ružni

I krivicu svoju javnu.

Poče družba zapuštena
Sijat nauk pun otrova;
A Pravda je ostavljena
I bez doma i bez krova . . .

Neprestano zlobne sjene,
Svuda Pravdu proganjaše,
Najposlije ruke njene
Tvrdo lancim okovaše . . .

Za nju ljubav sv'jeta presta,
Bačena je iz skrovišta;
Mora da si traži mjesta,
Kad na sv'jetu nema ništa.

Možda da se opet vine,
Medju ljudstvo da pohiti,
I nepravde tama mine—
Ali to će kasno biti!—

Prodjoše mi oti glasi
Srcem poput str'jele brze,
Mjesto da se Pravda spasi,
Kad saznadoh da ju mrze . . .

I ja podjoh da bih našo
Željkovanu Pravdu svetu;
Daleko sam bio zašo,
Tražeći je po svijetu.

Dosta mjesta već obadjoh,
Al sve slabu nadu daje,
Pravde nigdje još ne nadjoh,
Bogzna kamo iščezla je?! . . .

JA SNIVAH ...

Ja snivah da sam slavuj s perjem surim—
Al,-jao! moja podrezana krila,
Pa tužno, sjetno u visine zurim.
Gdje se smiješi u oblaku vila.

Razmišljam tako, bolno u čeznuću,
Što više mislim, tim više i patim,
A imam samo jednu želju vruću:
Slobode da se žudjene dohvatim.

Oh, da su meni moja krila laka,
Tad bih se digo nebeskome svodu,
I tamo gore sred mrkih oblaka,
Našo bih možda potpunu slobodu.

Odletio bih sa poletom brzim,
Onamo blizu gdje trepeću zv'jezde,
Jer ovo zemno žiće ropstva mrzim,
Kud mnoge zv'jeri krvožedne jezde.

Daleko želim biti od tih zala,
Kuda se često krv nevina puši,
I mnoštvo srće sred blata i kala,
A krivda pravdu neprestano guši. . . .

Opet se pitam: pa što mi i treba
Gledati bezbroj krasnolikih zv' jezda?
Kad krila nemam ne mogu do neba. . .
Bez njih sam dokle izadjoh gn'jezda.

Pa zalud onda što mi miso gine,
Onamo gore, da svemirom letim,
Sudbina kad je znala da otkine
Sitno mi perje sa udesom kletim.

Tješi me nada—ustrajnosti hrana—
Da ću se dići kroz oblake tmaste,
A to će biti jednog l' jepog dana,
Kad moje perje rezano izraste.

Ja snivah eto, sanak nešto čudan,
Bez krila da sam slavuj ptica mala,
Da bacam pogled k nebu uzaludan,
Gdjeno se sjaji odraz ideala.

Kad velom tankim tišina me skriva,
Kad koji časak sklopim oči dvije
Kraj mene onda šarnih slika biva,
I to su sanje—ako mašta nije.

USPOMENE.

Bilo jutro divno, milo,
Obasuto kapljam' rose;
Pa i nebo vedro, plavo,
Razdragano smješkalo se.

Sitno cv'jeće i drveće
Spuštalo je lišće svoje;
Povjetarac lakokrili
Sve pomalo titrao je.

Mnoge ptice šarolike,
—Rekao bih ondje sve su—
Svoje pjesme milopojne,
Zamamljivo pjevale su.

Zlatno sunce od istoka
Šiljalo je trake svoje;

Mlado lišće obasjano,
Ko od straha drhtalo je.

Ispred sunca sva priroda
Pokraj svake gorske kose
Tresla se je noći tamne,
A sunašce dizalo se.

Tog se sjećam za djetinjstva,
Nevinosti jošte same,
Kad je želja skromna, nježna
Kojekuda nosila me.

To je bilo kada nisam
Varavoga sv'jeta znao,
I tako sam za spoznajom
Neprestano željkovao.

Nisam znao što je patnja
I života gorki jadi:
Nisam znao da i otrov
Iz početka gdjegod sladi.

Želio sam sv'jet poznati,
I tražio štogod nova—
Mislio sam da kraj cv'jeća
Nema trnja ni korova.

Drhtao sam slike grozne
Napravljene gledajući,
A za žive još groznije
Onda jošte ne znajući.

Znadem—sve je prošlo davno
Kuda misli nose mene,
Ništa nema—to su samo
Mladih dana uspomene.

KAD MORAM . . .

Kad moram srćat kroz tu tamu,
Tražeći staze zaraštene,—
Ja vidim onda tebe samu,
Gdje nosiš zublju ispred mene,
I to je meni dobar znak,
Kad okolinu krije mrak.

Kroz crnu tminu usred noći
Ja gledam tvoje lice bajno,
I kažeš meni kud ću poći,
A stići brzo i ustrajno.
Ti sa mnom idi kroz sav v'jek
Jer nadješ teškoj boli l'jek.

Želim te—samo bliže hodi;
Tvoj sm'ješak moje srce blaži,
I tvoja ruka mene vodi,
Kad oko štogod nova traži,
Vodi me gdje je blagi mir,
A čuva gdje je strašni vir.

Dodju li kada časi tužni,
Da čašu gorkę boli pijem,
Tvoj savjet onda trebam nužni,
Bez tebe samo suze lijem
I ćutim neki glatki mraz,
Što skliže do u crni jaz.

Ti svoje brige ne uskrati,
Tako mi l'ječiš ranu ljutu,
I kad me tvoja zv'jezda prati
Po dračnom lašnje stupam putu,
I ko da gledam neki čar—
A to je za me pravi dar!

AH, ZNADEM

Ah, znadem, kad mi jednom samo
Kroz noćnu tamu zv'jezda sinu;
I ja joj rekoh: k meni amo,
Rastjeraj ovu crnu tminu,
Dodji de dolje, bliže, bliže,
Da mogu s tobom poći kuda,
Kad tvoje svjetlo k meni siže
Ja vidim da je krasno svuda.

. . . Al od tog časa ništa više—
Oblaci oni strašni, gusti
Zv'jezdu mi sjajnu brzo skriše,
Tmina se dolje svuda spusti. . .
Kraj tmine crne i dosadne,
Bez miloga mi zv'jezde sjaja,
Oblaci šalju kaplje hladne,
Da ne bih našo patnji kraja.

DA LI SANJAM ILI BDIJEM?

Gledam nedgje baštu krasnu
Proljetnoga punu milja;
Ima cv'jeća svakojaka;
Rumen-ruža i bosilja.

Kaloper se razgranao,
Oko njega svuda gjuli,
Svuda smilje i neveni,
Ljubičice i zumbuli.

Naokolo u dvoredu

Naraslo je zelen borje;
Raste voće svakojako,
Jošte lipa i lovorje.

Jablanovi iznad svega
Uzdigli se u visine,
Divne rese zelen baštu,
Još je čarnu ljepšom čine.

Sitno lišće, puno rose,
Sve pomalo podrhtava;
Žarko sunce sa istoka
Biser-rosu obasjava.

Oh, kako je divno, milo,
Povjetarac laki piri,
Rosa kaplje—a posvuda
Lete ptice i leptiri.

Gledao sam, diveći se,
One ptice, sitne, šarne;
Slušao sam, kako poju
Zamamljive pjesme, čarne.

Gledajući zamišljeno,
Oči mi se zaklopiše;
Opet gledam, ali jao . . .
Te krasote nema više!

Druga mi se slika stvori,
Zelen bašte više nema;
Sve je mrtvo, zapušteno,
Što je cvalo, ko da dr'jema.

Vidim da je bašta ista,
Al je drugo sve protivno;

Propalo je sve što valja,
Iščezlo je bilje divno.

Gdje su prije lipe rasle,
Vidim, da su svuda gljive.
Narasla je drača oštra,
Gusto trnje i koprive.

Popadalo drvlje suho,
Propalo je, što je bilo
Prije tvrdo i zeleno;
Sada gledam gdje je gnjilo.

Osušeno sitno lišće,
Jedva vidim traga cv'ječu;
Nema ptica i leptira,
Niti više kuda l'ječu.

Sada vidim zmije ljute
Ispod trnja što se veru.
Šušti lišće, zmije plaze
Za žrtvama u potjeru.

Gledajući dalje tako
Spopade me neka strava,
I ne mogu da se snadjem:
Ne znam što je:—San il java?

U samoći tihoj stojim,
I pregorke suze lijem;
Sve se mislim—sve se pitam:
Da li sanjam ili bdijem?

—

BOLNE GRUDI.

U grudima s l'jeve strane,
Vr' jedjaju me teške rane
I zadaju bol.
Da znam samo traga l'jeku.
Prešao bih mnogu r'jeku,
Planinu i dol.

Hrlio sam u samoću,
Bilo danju, bilo noću,
Razmišljati sam;
I utjehu imam neku,
Stiskam grudi, što me peku
Kao vatre plam.

Mislio sam od nekada,
Da će boli mojih jada
Ipak jednom proć.
Al svejedno . . . jer po danu
Žarkim suncem osvjetlanu,
Vidim tamu, noć.

Hodao sam kojekuda
I tražio l'jeka svuda,
Al zaludu trud,
Kada moram još i sade
Nosit svoje gorke jade
I ranjenu grud.

PRIKAZ.

Sam, blage noći u tišini—
Pogledah svodu oka budna,
Po tihom nebu u vedrini
Ja čitah ova slova čudna:

Sve, što god ljudstvo dolje radi,
I ako netko trpi, pati,
I koga muče teški jadi
Sve će se jednog dana znati.

Uzdasi roblja potlačenog,
Svi redom, hitro k nebu lete,
Da tako skupa dana jednog
Unište mržje spletke klete.

I vapaj bolni očajnika,
Pomoći koji našo nije,
Več gušen vazda od silnika,
Plavom če nebu da se vije.

Krv vruća onog pravednika,
Koja se žrtvom zlobe puši,
Sakupit će se svakolika,
Nepravdu gadnu da uguši.

I sirotinjske suze vruće,
Sto plaču žića udes pusti,
Jednom će biti svemoguće
Kad stvore oblak silni, gusti.

Uzdah i vapaj nosi, diže,
Oblak od suza i od krvi,
Žarkome suncu bliže, bliže,
Otkle će uzrok zla da smrvi.

Taj oblak često puta znade
Da tople zrake sunca skrije,
I svjetla slabo tad imade,
Pa mnoge ljeti studen bije.
Al oblak kad se taj ugrije

Rasplinut će se u atome,
Uz gromor, kakvog bilo nije,
Po sv'jetu past' će širokome.

I svi će oni zadrhtati,
Slabije što su proganjali;
Za bratstvo nisu htjeli znati,
A patnja nisu ni imali.

Stradanja odjek—oblak vreli,
Silnike sve će zemlji srušit,
Svima će redom plod da d'jeli—
U njihovom ih blatu gušit.

Nikuda ne će moči bježat,
Ni sakriti se pravde gnjevu,
Bez snage svi će redom ležat
I slušat silnu buku, vrevu. . .

Ali će onda najposlije
Raznijet snažni vijetar tminu,
Med ljudstvom da je više nije,
Već traci svjetla da zasinu.

Izl'ječit će se svi patnici
Od svojih boli, svojih rana;
A tlačitelji i silnici
Od svikolikih svojih mana.

I nepravada će svaka minut—

Zemljom će na sve čet'ri strane
Pravde i bratstva sunce sinut
I sv' jet će dobit bolje dane.

SLATKI SAN—GORKA JAVA.

Ja sanjah jednom, vrlo lijep sanak,
Kakvoga nikad nisam snivo prije—
Život mi gorki učini se sladak,
Al koja korist, kad to java nije . . .
I uzdah leti sve do neba plava;
San slatki prodje, a svud gorka java . . .

Ja sanjah tada, da je svuda krasno,
A ljudstvo živi sred pravoga mira,
Iz grla ori zvuk pjesama glasno,
Uz glazbu, koja najmilije svira.
A nigdje nema traga kakvoj tuzi,
Ni boli teškoj, niti gorkoj suzi.

Cijelo ljudstvo po zemaljskoj kori,
Potomci razni staroga Adama
Ljube se, zato svaki čežnjom gori,
Da medju svima vlada sloga sama.
Tako se ljudstvo u svačemu slaže
I dobru miso svaki potpomaže.

I još ih vidjeh, koji rade trudno,
Da se sve bojno oružje raskiva;
I nije njima ništa uzaludno,
Jerbo se opet od oružja sliva
Sve kakve bolje korisnije stvari,
Za borbe strašne nitko i ne mari.

I vidjeh opet mnoge koji rade
I ruše tvrde, klete kaznione,
Kamenjem istim opet nešto grade—
A to će biti nove učione,
Za ljudstvo što će biti mnogo bolje,
Napretku pravom otvoreno polje.

Duboke jaze obasjali traci,
Početak neki od svjetlosti trajne,
Zemaljske sreće kao dobri znaci;
A svjetlo dodje od tri vile bajne—
I društvo divno po svijetu hoda,
A to su: Pravda, Istina, Sloboda.

I domovinu gledam roda moga,
Jutarnjim tracim sunca obasjanu,
Gdje diše duhom čara proljetnoga,
Ljepotu svuda pruža procvjetanu.
Kako je divna domovina moja,
Milinjem cvati poput perivoja!

Slatkoga sanka tako mi se snilo:
Da srećni jesu svi braća Hrvati,
Uv'jek se braća pozdravljaju milo,
Tako ih uv'jek mir i sloga prati,
I živu mirno kod svojega praga,
Imadu svakog zemaljskoga blaga.—

Poslije nego što sam sanak snivo,
Sve mi je žao što to java nije,
Zato sam bio molio se živo,
Ah, samo da mi molitva uspije!
Al zalud želja, zalud suze vruće,
Kad takve sanje jesu nemoguće.

. . . Ah, eto vidim, sve se redom gasi,
Za kratko vr'jeme, pa ništa ne sjaji—
I triju vila zamukli su glasi,
Ostaše samo bolni uzdisaji . . .
Uzdasi lete sve do neba plava—
San slatki prodje, a svud gorka java . .

ZIMSKOJ NOĆI.

Ja često gledam kako mjesec plovi
Svemirom tihim vedre zimske noći,
I ljubim onda hladni predjel ovi,
Motreći plavo nebo u samoći.

Drveće crno ko da sanak sniva,
Jer nema lišća da trepeće milo;
I tko bi znao gdje sudbina skriva
Nevino lišće pod vremena krilo.

Po zemlji pale brojne crne sjene,
Što mjesec bl'jedi od drveća stvara;
Samo se koja onda malo prene
Kad vjetar počne da po šumi hara.

Sićušno inje sa planine l'jeće,
Koja je b'jelim okićena čarom,
A to je ono jednolike cv'jeće,
Što zima svojim darova je darom.

Tišina mrtva . . . mjesec dalje plovi.
Ja studen ćutim oštre zimske noći,
A isto volim hladni predjel ovi,
Ovako kada bdijem u samoći.

SUZE I UZDASI.

Kad mi koga milog moga,
Otme vječna smrt zlokobna
I poslije časa toga—
Sakrije ga ploča grobna—
Onda moje srce tuži;
Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

Kad se braća medju sobom
Zavadjaju, tuku, psuju;
Kada ne će ni pred grobom
O pomirbi r'jeć da čuju—
Onda moje srce tuži;
Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

Kad se ljudstvo posred praha
Na zapovjed kolje, para. . .
Mahom gine sve od straha
A za volju gospodara—
Onda moje srce tuži;
Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

Kad bogataš na svom dvoru
Siromaha izrabljuje,
Za nagradu kruha koru
Jedva da mu dobacuje—
Onda moje srce tuži;

Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

Kad nepravda na vrhuncu
Pobjedničko slavlje slavi,
I pravice žarkom suncu
Neprolazni oblak pravi—
Onda moje srce tuži;
Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

Kada vidim, gdje tudjinu
U Hrvatskoj ima mjesto,
A Hrvatske hrabrom sinu
Pokažu se vrata često—
Onda moje srce tuži;
Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

Kada vidim domovinu
Na komade rastrganu;
Teške patnje, gustu tminu,
Svuda gusto naslaganu—
Onda moje srce tuži;
Onda su mi dugi časi,
Crna tuga svud me kruži,
Gorke suze i uzdasi.

—

GROBNOJ RACI.

O ti, grobna, tamna rako,
Nad tobom sam suze lio,
I tako sam gorko plako,
Još kada sam malen bio.

Pa i sada često puta,
Kad se samo smislim na te,
Okruži me tuga ljuta
I vruće me suze prate.

Kako ne bih imo jade,
Kako ne bih lio suze,
Kad ti moje mnoge nade
I slatke mi želje uze?. . .

Moram trpit s otih rana,
Svo dokle mi krvca vrije;
Dok i mene jednog dana
Ota gruda ne pokrije.

—

KROZ TAMU.

Svuda vlada tama crna,
A ja tražim sjaj,
Verući se kao srna
Kroz zeleni gaj.

Vlada svuda crna tama,
Svuda grobni muk,
Mene vuče želja sama,
Gdje da čujem zvuk.

Crna tama vlada svuda,

Stojim tužan sam,
Kada podjem makar kuda,
Želim naći hram.

Tama crna svuda vlada,
Kao mrka noć;
Mene hrabri slatka nada
Da ću cilju doć.

SRCE MI NEŠTO REŽE . . .

Srce mi nešto reže, para,
Ko ruka kobna nožem ljutim;
Osjećam ko da jaram nosim,
I dah mi staje, i bol ćutim . . .

Ni znoja više vrelog nemam,
Nit suze mogu otkle kapat.
Skršen sam . . . moram da podležem.
Al, u to začuh sladak šapat:

Pritisak svaki mirno snosi,
Pa i kad pod njim moraš padat,
Ni onda nemoj volju gubit,
Već dalje ti se treba nadat.

I kada sunce tvoga mira
Za brdo briga počne tonut—
Pa misliš da se vratit ne će—
Ni onda nemoj duhom klonut!

POD BARJAKOM ISTINE.

Kulturno je—kažu—doba;
Po svem sv'jetu svjetlost sije,
Al svejedno laž i zloba
Sve obara, ko i prije.

Gdje Istina ljupko cvjeta,
Sa prirodom skladno miri,
Došulja se laž ta kleta,
Namah počne da se širi.

Kao korov, kao drača
U kutić se koji stisne;
Naglo raste, naglo jača,
Dok Istinu ne istisne.

O, Istino, divna, čista,
Još te ima, još si živa;
Tvoje biće suncem blista,
Pa još mora da se skriva.

Gdje je Pravda, seka tvoja,
Potlačenu, da te štiti?
Il ne može, tugo moja,
Nego trpi kao i ti?

Neka tebe nije strava,
Što nevina trpiš jade;
Mučena si i krvava,
Al još imaš nešto nade.

Laž ti vr'jedja ljute rane,
Pa te blati, guši, davi,
A ipak će da te brane
Poklonici tvoji pravi.

I ja hoću borbe ljute,
Protiv laži, protiv mrske,
Podlošću nam nametnute,
Nepravedne laži, drske.

Vojevati želim smjelo
Protiv laži zgodom svakom,
Uzdižući vedro čelo,
A Istine pod barjakom.

Pa nek na me sa svih strana
Laž i dalje ognjem riga
Poput pakla i vulkana,
Zato mene malo briga.

Ko će sa mnom, ruku amo!
Da rušimo laž opaku,
I da hrabro koracamo
Sa Istinom na barjaku!

NEK SVOJE SUDBINA VRŠI!

Kraj mene kamenje tvrdo
Visoko koči se svuda;
Ne mogu viditi vrha,
Da gledam pa makar kuda.
Grdno li kamenj golo
Nada mnom od svuda strši—
Al neka bude što hoće,
Nek svoje sudbina vrši!

Izlaza nikuda nema,
Svuda je beskrajno, pusto. . .
Al zato namjesto svega,

Trnje je naraslo gusto.
A vihor nemilo, huči,
Reko bih sve će da skrši—
Ja zato ne marim ništa,
Nek svoje subdina vrši!

Širi se jezero plavo,
Sa bukom vali se dižu,
Pljuskaju o st'jenje tvrdo
I blizu do mene sižu.
Ja samo to gledam mirno,
Val kako za valom prši,
Kvasi me—al to je ništa,
Nek svoje sudbina vrši!

I tako osamljen moram
Slušati valova buku,
Gledati duboke jaze—
I jošte svezanih ruku!
Neka se na me sve diže,
I kosti neka mi krši,
Ne trebam tužiti zato;
Nek svoje sudbina vrši!

NE BUDI ROB.

Ja čujem često šapat neki
I tajne vile ljupki glas,
A takav glas mi tihi, meki
Opoji dušu isti čas.

Ja čujem gdje mi kaže jasno:
Sloboda što je dobro znaj,
Slobodan biti to je krasno,

A ropstvo znači žiću kraj.

Pa premda moraš sa svog lica
Krvavi dnevno trti znoj,
Slobodan. budi kao ptica,
Što šumom širi mili poj.

To imaj što ti narav daje,
Prirode same krasni dar,
Slobodu imaj dok te traje
I njezin da te grije žar.

Neka te rad'je ropstva prije
I sami vječni hladni grob
Pod svoje hladno krilo skrije,
A samo nemoj biti rob!

U OKOVIM.

Što to mene strašno steže, davi?
Ne mogu se ni maknuti kuda,
Niti mogu otvoriti oči,
Pokušam li—zalud—sreća huda—

Ja bih rada otresti se muka,
Otjerati zlobne crne sjene,
Što me ne će samog da ostave,
Nego muče bez prestanka mene.

Al što mogu kad me drže čvrsto?
Ne dadu mi slobodnoga daha;
Ruke su mi tvrde okovane,
Zlobne sjene ne dadu mi maha.

Sve me neka gorka jeza hvata,
Kad osjetim one sjene gadne,

Pa se čudim i sam sebe pitam:
Kako mi se srce ne raspadne?

Ništa srce, nego kuca samo,
Kao da ga malo jadi mute:
Opet mislim: raspasti se ne će,
Naučno je trpit boli ljute . . .

Nikakva mi ne pomaže sila
Otjerati pratioce zlobne,
Svejednako strašno mi se groze,
Da će dalje vršit čine kobne.

Najzad sam im govoriti stao:
Pustite me—u dolini suza,
Pustite me da otvorim oči,
Da se r'ješim barem teških uza!

Bjež'te samo, ostavite mene,
Da ja blažim moje gorke jade,
Što me tište poput ognja plamna,
One što mi kleta sudba dade.

Sve bih lako, samo da vas nije,
Jer me teški svladaše okovi,
Zato moram, makar kako bilo,
Započeti bez vas život novi.

Već je vr'jeme da okove zbacim,
Što me guše kao neka mora;
Već je vr'jeme da rastjeram tminu
Posl'je noći da mi svane zora!

—

ZMIJI OTROVNICI.

Gledam kako niz drveće
Polagano dolje plaziš
Medju travu, medju cv'ječe;
Silazeći budno paziš,
Oko sebe svuda gledaš,
Okrećući malom glavom,
Od nečega ko da predaš;
Pa se gubiš medju travom.

Kad si blizu—motrim, kako
Tvoje sitne oči sjaje,
I pogadjam onda tako,
Zmijo, tvoje osjećaje.
Utvaraš se ko da nisi
Zle naravi, ovog puta,
Ali znadem, zlobna ti si,
Svako doba, zmijo ljuta.

Onaj tko te ne bi znao,
Došao bi blizu k tebi
I možda te milovao;
A ni snivo jadan ne bi—
Kad se činiš mirna tako,
Još lijepo našarana—
Da ga možeš vrlo lako
Ujest, zmijo otrovana!

Kakve, zmijo, misli snuješ?
Bili me se rado takla?
Bježi, ne dam da me truješ,
Znam te dobro, kćeri pakla!
Poznajem te što si, tko si,

Prevejana ulizico!
Od mene se dalje nosi
Kleta zmijo otrovnico!

SILNICIMA I TIRANIMA.

Odapnite vaše str'jele zmijskog otrova
I na mene sipljite ih; ne ću vrisnuti.
Grud je moja na biljezi spremna, gotova,
Gadjajte ju—ja ću samo zube stisnuti.
Makar da mi vaše str'jele srce paraju,
Bez uzdaha sve ću mirno, tiho snositi,
Rane će mi znat da novu snagu stvaraju,
Pa nikada od vas ne ću milost prositi!

Makar da vi ruke moje čime vežete,
Sa lancima ili kakvim tvrdim uzama
I tijelo da mi oštrim nožem režete,
Ja ni onda oboriti ne ću suzama;
Ja ni onda od vas ne ću ništa predati,
Pa ma da bi muka bila kako velika,
Ponosno ću bistrim okom dalje gledati:
Jaka duha, tvrde nađe poput čelika!

Možete me progoniti crnom pakosti,
Grozit mi se, stiskati me silno gnječiti,
Al potišten—tad ću dobit više jakosti,
Koja će me od svih rana brzo l'ječiti.
Makar da bih bos morao trnje gaziti,
Ja se nadam svojoj svrsi ipak stignuti,
Al pred vama nikad ne ću ropski plaziti!
I pred vama nikad ne ću čelo prignuti!

Davite me, grabežljivm vašim rukama,

Pa me onda predobiti za se kušajte,
Mučeći me svakojakim teškim mukama,
Al poruku onda ovu moju slušajte:
Od zuluma vašeg ne ću nikad jecati,
Nit ko pseto pokorno vam ruke lizati,
Nit od straha na koljena pred vas klecati,
Već ko oro slobodno se želim dizati!

Ponos bi me ljudski vazda strogo korio
Pred silnike i tirane kad bih padao;
Korak bi me taj kukavnim robom stvorio,
I prirodi udarac bi time zadao.
Ne, to ne će i ne smije biti nikada!
Makar moro i krv svoju c'jelu proliti,
Ali ću vam doviknuti hrabro i tada:
Nikad vam se ne ću klanjat, ne ću moliti!

PROMATRANJA.

PLAVO NEBO. . .

Plavo nebo gledajući
I bezbrojne biser zv'jezde,
Svojim putem kako jezde,
Jedna drugu ne tičući.
Samo gdje gdje koja sine,
Kad joj dodje udes kleti,
Raspadne se i poleti
U nepovrat iz visine. . .

Po vedrini mjesec bl'jedi
Sve jednako tužno zuri,
Ko da mu se i ne žuri
Da sa družbom dalje sl'jedi.—
A u jutro ko da tonu,
Tako im se svjetlo gasi. . .
Novo sunce divno krasi
Svukoliku vasionu.

Mnogo ljeta već prohuja,
Što nad sv'jetom sjaju traci,
Kruži magla i oblaci,
Huči bura i oluja.
Kao što je odvajkada;
Zv'jezde, mjesec, sunce isto,
Sve ostade sjajno, čisto,
Kako prije, tako sada.

Pa i zemlja—majka sv'jeta,
Medju svojim sinovima
Još promjene malo ima,
Jer i dalje mržnja cvjeta.
Na istomu sve je polju,

Čovječanstvo kao ptice,
Što se uv'jek sve za trice
I za sitno zrnje—kolju!—

Treba da se mržnja svlada;
Složnog rada ljudstvu treba,
Ko svagdanja kora hljeba
I bolje će biti tada.
I kad onih bude dosti,
Što ideal goje sveti,
O napretku i prosvjeti
I sjajnijoj budućnosti!

SVE ĆE PROĆI.

Što se zgadja na tom sv'jetu
Sve je slično tihoj rosi,
Ili onom suhom cv'jetu,
Kad ga suhog vjetar nosi.
Tako često mržnja kleta
Razastire svoje niti,
Grozno hara širom sv'jeta,—
Ali ne će vječna biti;
Makar da se kuda skriva,
Ipak dugo ne će moći,
Jer na sv'jetu što se zbiva
Sve prolazi—sve će proći.

Siromah je radnik prosti,
U gavana troši snagu,
Gavan jošte siplje psosti,
Svetinju mu psuje dragu.
Oh, kako je njemu tada:

Iznemogo, sav u znoju,
Ni misliti nema kada,
Da razmišlja b'jedu svoju. . .
Još ga tješi nada živa,
Da će bolje vr'jeme doći,
Jer na sv'jetu što se zbiva
Sve prolazi—sve će proći.

Sirota je—teško strada,
Bezakonja trpi mnoga,
Nema komu da se jada,
Nigdje nikog nema svoga. . .
Nema komu da se tuži,
Jer silnici slabo mare,
Što ih zakon pravde duži,
Nego njeno djelo kvare.
U njih stoji mjera kriva
Otvrdli su već u zloći—
Al na sv'jetu što se zbiva
Sve prolazi—sve će proći!

Pobornik se gdjegod nadje,
Da narodu želi sreću,
Al mu brzo sunce zadje,
Jer tirani njega meću
U tamnicu groze punu,
Napunjenu crnog mraka,
Da mu mlade kosti trunu,
Gdje ni svjetlog nema zraka—
Tamo gorke sanke sniva
I proklinje viječne noći—
Al na sv'jetu što se zbiva
Sve prolazi—sve će proći!

IZDAJICE.

Poznaješ li ljude one
Što šapćući šeću kradom?
Opakim su svojim radom
Natkrilili sve đemone!

Poznaješ li one, koji
Cijelo nam pleme ruže
I dušmanu našem služe,
Što nam crnu sudbu kroji?—

Ono su ti izdajice,
Odmetnici rođa svoga,
Ne stide se ni od koga,
Kamol' suđa i pravice.

Oni za nas malo haju,
Ali zato oštro paze,
Da svetinje naše gaze
I slavu nam zakopaju.

Kad im dodje dobra zgoda
I kogod ih čim obdari,
Onda su im male stvari:
Ponos, pravda i sloboda.

Za svoj narod slabo mare,
Već naprotiv mržnju goje;
Iskaljuju žuči svoje,
Ponavljaju gr'jehe stare.

Pravdoljublje zaborave,
Gone zanat svoj nečisti
I ostaju uv'jek isti,
Nikada se ne poprave. . .

Kad im dodje smrt za c'jelo,
Onda kad ih više nije,
Dadu svakom što je čije:
Paklu dušu—zemlji t'jelo!

LICUMJERCI.

Ima nekih, što se čine:
Da junačko srce goje;
A kad im se krinka skine
I svoje se sjene boje.

Ima nekih što se čine:
Do poštenja da je njima;
A kad im se krinka skine—
Ni u crkvu ne bi s njima.

Ima nekih što se čine:
Da je njima pravda draga;
A kad im se krinka skine
Nisu bolji ni od vraga.

Ima nekih što se čine:
Kao vodje perjanice;
A kad im se krinka skine
Licumjerci—izdajice.

Ima nekih što se čine:
Da su bolji nego sveci;
A kad im se krinka skine
Prevejani licumjerci.

Teško onom koga vode
Licumjerci podli, kleti,
Jer napretku mnogo škode,
I rad njihov slogu šteti.

Utvarat se dobro znaju,
Jednu misle, drugu kažu,
Za istinu laž prodaju,
Pakla silu potpomažu.

—

NEKA SUNCE PEČE. . .

Neka sunce peče, neka žarom sprži
Sve od žutog lista, do kržljavog cv'jeta,
Neka umre, gine, što se mrijuć drži,
Da onako slabo zdravomu ne smeta.

Neka snijeg sitni svud po zemlji pada,
Neka mrzne bilje kržljavo bijedno,
Što je goder slabo, da od leda strada
I sve što god nije za napredak vr'jedno.

Neka vihor strašni vije, lomi, krši
Polu-gnjilo drvlje, osušeno granje
I sve ono koje nagrdjeno strši;
Neka raste tvrdje, ma da ga je manje!

Što ostane nakon vrućine i leda
I vihora posl'je što ostane zdravo:
Neka živi, cvati, koje malo preda,
Već odoli svemu—ono je tek pravo!

—

NA RASPUĆU.

Umoran putnik kroz šumu gustu
Idući gleda u svaki kut,
I motri svuda tišinu pustu,
Želeći trudan da nadje put.

Šutljivo, sjetno naprijed ide,
Odjednom naglo ustavi dah,
Nenadno eno oči mu vide
Raspuće neko u isti mah.

Opazi starca od mnogo ljeta,
Ponosno stati ko stari dub,
Kojemu ništa vr'jeme ne smeta,
Ni dosta oštri vremena zub.

Putnik se mladi iz mislih trže
I vidje tada da nije sam,
I onda starcu pohrli brže—
Srcem mu prodje radosti plam.

Za jedan časak tako je stao,
Oči mu suzne zacakli sjaj;
Zapita starca, da li bi znao
Kazati, gdje je pustoši kraj.

I da mu kaže po svojoj volji,
Kojim bi putem magao poć,
I da li znade, koji je bolji,
Kojim je lašnje do sreće doć.

Na to ga starac za ruku uze,
Želeći do mu upozna ćud;
Lice mu staro poliše suze,
I poče da mu kazuje sud:

"Sad prije nego kreneš se kuda,
Razgledaj dobro puteva tlo,
I trebaš mudro gledati svuda,
Što ti je dobro, a što je zlo.

Mogu ti jošte savjeta dati,
Da su dva puta — to dobro znaj,

A moraš i to sve dobro znati,
Da svaki ima svjoj cilj i kraj.

Jedan je t'jesan, prostora skromna,
Malo je ravan, a mnogo strm,
Raskošja nema, planina lomna
Svuda ga kruži i gusti grm.

Užitka nema, a b'jede mnogo;
I jedan sami očiju žar
Ovim je putem zabranjen strogo;
Trica je mala—velika stvar.

Želiš li ići, nemoj se smesti,
Da k tebi dodje kakova zv'jer,
Nemoj se strašit, što ćeš je sresti,
Ti samo gledaj svom cilju smjer.

Pazi dobro, pa nemoj zaći
S ovoga puta za kakvu slast,
Posl'je ćeš, vjeruj, mučno ga naći,
I time gubiš svu svoju čast.

Budeš li samo ustrajno ići,
Gazeći humke gazeći dol
Onda ćeš tekar do cilja stići,
Gdjeno će proći sva tvoja bol.

Onamo ljudstva još mnogo ima,
Što slogu ljube, a mrze rat;
I ti ćeš biti dosta drag njima,
Ko da si svima rodjeni brat.

Kad dogješ tamo na onu stranu,
Gdjeno se stere najljepši čar,
Tebi će dati lovora granu,
Za spomen pravi maleni dar.

Onamo svuda l'jepo je, krasno:
Čuje se milih pjesama poj;
Srebrene zv'jezde trepeću jasno;
Onamo živi kroz život svoj!—

Put ovi drugi dosta je gladak,
Kraj njega svuda čari su svi,
Idući njime, život je sladak;
Slatki su dani, još sladji sni.

Kraj puta raste cvijeće, voće,
Zamamne slasti kruže ga svud,
Sve ima što ti srdašce hoće
I što ti mlada zaželi grud.

Ako li hoćeš, ti njime idi,
Mnogi ćeš slatki sprovesti tren;
Uzimlji za se što ti se svidi—
Uživaj sreću i darak njen.

Al ipak, ne će trajati dugo,
Brzo ćeš onda naći mu kraj,
Koji te vodi u nešto drugo,
Gdjeno se čuje žalobni vaj.

Vodi te pravo u mjesto jedno,
U predjel neki sav mračan, crn,
Gdje živi samo naselje b'jedno,
Gdjeno je svuda narasto trn.

Zamamnim putem mnogi su zašli,
Pa sada gusti kruži ih drač,—
Želeći slasti—b'jedu su našli,
Njima je samo utjeha plač. . .

Sad eto, sinko, ja kazah tebi,

Kud želiš,tamo upravi l'jet,
Razmisli dobro, želiš li sebi,
A nemoj ka šnje nikoga klet.

Izberi jedan po miloj volji,
Prekini više svezanu nit,
Izberi koji za te je bolji—
Kajanje, pamti, kasno će bit!"

STRADANJA I NADANJA.

U jednomu tužnom kraju
Kućice se nižu male;
Ispod gora i planina
Skromno su se poredale.

Sve je trulo, zapušteno,
Tamo živi pravo roblje;
Iz očiju suze mame,
Kao kakvo staro groblje.

Zlokobni ih udes prati,
A slabe ih nade žare,
Jer i sami život daju
Za ohole gospodare.

Dok robovi pod pritiskom
Dosadnoga jarma stenju,
Gospodari preko njizih
Do silne se moći penju.

Što god više roblje misli
Riješit se tužnog stanja,
Protiv njima sve se diže,

Da ih muči i proganja.

Još nad njima nadviše se
Oblačine crne, gadne—
Svojom silom do unište
Kućarice trošne, jadne.

Pomrčalo sunce jasno,
Kiša naglo pljušti, l'jeva,
Oblaci se prolomiše,
Strašno huči, grmi, s'jeva.

Kao zublje posred mraka,
Po nebu se str'jele kr'jese,
I od silne grmjavine
Rekao bi sve se trese.

Smrknulo se nebo plavo,
Grom za gromom snažno puca;
Robovima od užasa
Sve to jače srce kuca.

Ropstvo im je dodijalo,
I gledaju neprestance,
Da opaze makár koga,
Tko do njima skine lance.

Nigdje nikog na svijetu ,
Nit je komu na um palo,
Da ih ropstva oslobodi,
Jer nikomu nije stalo.—

Kad vrijeme ružno prodje,
Minula im nešta tuga:
Na istoku ukaza se
Krasnolika šarna duga.

A robovi vesele se,
Od milinja rone suze—
I po dugi nadaju se,
Da će minut ropske uze.

Uhvati se noćca crna,
I duge je već nestalo;
Roblje jadno, izmučeno,
Poleglo je i pospalo

Noć prolazi—roblje spava;
Nebo vedro kao oko,
Od istoka vila leti:
Leti brzo i visoko.

Dodje vila, roblje budi:
—Jer je došlo krajnje vr-'jeme—
''Ustanite, braćo tužna,
Da skinete ropstva breme!

Evo već je rumen-zora
Posl'je patnja i tamnice
Iznad vaših zelen-gora
Ukazala svoje lice!"

—

PO RAZBOJU.

Grme topi, dim se diže, ljudstvo vrvi
I čine se ko zvijeri željne krvi;
U grudima goje neku nadu bolju,
Ako nadju protivnike da ih kolju.
I takovih nalazi se medju njima,
Da bodežom oči vade dušmanima.
Gdje god dodju, ajme, jao: djeca vrište—

Bojovnici sve popale, sve unište!

Po moru se oklopljene ladje nižu,
A oko njih valovi se b'jesni dižu;
Zapovjednik svake ladje zubim' škriplje
Naredjuje, da se oštra vatra siplje,
Da razbiju protivnika sve oklope,
Što se dade, da unište, da potope.
Tako pravdu i napredak hrabro brane:
Ljudskim t'jelom nebrojene ribe hrane.

Iz planina prestrašene zv'jeri bježe;
Po razboju mladi ljudi mrtvi leže,
Samo gdjegdje koji zadnju muku muči,
Ili jošte da si dušu preporuči;
Nakon što je počinio klanja mnoga
Najposlije obraćo se i na—Boga!
Tako ginu na tisuće svakog dana,
Jer ne mogu da prebole teških rana.

Janaci se na bojištu hrabro bore!
Mirna sela i gradovi ognjem gore.
Krasne zgrade, što su stale mnogo ljeta,
Sad se ruše od laguma i taneta.
Ljudstvo jadno još planove nove stvara,
Kako lakše da se ruši i razara!
Ponavljaju običaje svoje stare—
Jedni druge da u zajam izmrcvare.

U oblacim snivala je b'jela vila,
Al je i nju strašna rika probudila;
Prestrašena na bojište hitro sadje,
Pokraj mrtvih jošte živa jednog nadje.
Zapita ga: Čemu ono klanje znači?

Dižu li se zarobljeni protiv jačih,
Dižu li se do izvojšte svome rodu
Ugrabljenu, željkovanu tol' slobodu?

Ranjen junak zajecao poput čeda
I suzama u očima vilu gleda,
Pa prozbori: Da je tako, ni po jada,
Da nas jadne tješi makar kakva nada:
Već moramo pomagati one jače,
Da nas, roblje izmučeno, opet tlače. . .
To izusti, nestade mu više daha,
I postade t'jelo bujno šaka praha. . .

Kad razumi crne glase vila b'jela,
Da je igra mogućnika borba c'jela,
Koji gone potlačeno, jadno roblje,
A da kopa bez potrebe sebi groblje—
Tako gine izabrana muška snaga,
Svetoj pravdi i slobodi nema traga—
Leti vila pod oblake, te se krije,
Do ne gleda ljudstva strašne ludorije. . .

SIROMAH.

U kućici se rodi trošnoj, hladnoj,
Kada sve stiska ljuta, ciča zima;
Ko srce ocu, pa i majci jadnoj,
I studen im se bolno srca prima.

Svud okolicom zima stišće jače,
I bura sn'jega pahuljice vije;
A na grudima majci čedo plače,
I majka tužna gorke suze lije.

Bura se dalje sa drvećem bori:
Udari snažno, onda opet tiše:
I sve se čini da svijetu zbori:
Prosjaka jednog da imadu više!

I nevinčeta roditelji trpe:
Prati ih svaka oskudica, b'jeda;
Nemaju jedva dvije do tri krpe
Eda poviju t'jelo golog čeda.

Pa ipak usred nevolje i jada
Tuga im mine katkad lica bl'jeda,
I miso im se u providnost nada,
I oko ko da zadovoljno gleda.

A čedu eto, dan je ružan prvi;
Ko da mu želi još na vr'jeme reći:
Da će se kupat u znoju i krvi,
A nikad ništa ne će dobra steći!

I tako raste u nevolji ljutoj
Siromah mali; oh, kako je njemu!
Po ljetnoj žegi i po zimi krutoj
Muči se, pati, odoljeva svemu . . .

Odraste sasvim do potpune snage;
Na sebi nema ni pristojna ruha—
Veselja nigdje ni utjehe blage,
Pa često puta željan je i kruha.

Još ako stare roditelje ima,
Sestara malih i još braće mladje,
On želi njima da pomaže svima;
Pomoći traži—al je teško nadje.

Nikoga nema da mu b'jedu skrati,

Već gledaju ga samo pr'jekim okom.
Siromah zato neizmjerno pati,
I šuti dalje sa boli dubokom.

Dok najposlije misao mu sine
Da krene u sv'jet nepoznati kuda,
Misleći tako b'jeda će da mine—
Ne vlada, možda, možnja ista svuda?

Otidje u sv'jet tudji nepoznati,
I rada kakvog il zasłužbe tražit;
Al nigdje nitko da na nj pažnju svrati
Ni da mu tešku nevolju ublaži.

I nadje negdje tako dobrih ljudi:
Posla mu dadu i on za njih radi;
A toliko mu plate što se trudi,
Da ne bi umro od zime i gladi.

Za kratko vr'jeme nasiti se svega,
A to je: b'jede, ropstva i prezira;
I onda opet kojekuda b'jega,
Da nadje negdje slobode i mira.

Nesreća sama njega prati svuda:
Proletarac je, svoga nema ništa.
Kažu mu, da je skitnica i luda,
Kad nema novca, kuće ni kućišta.

Vrline njemu svijet ne priznaje,
Grdi ga po svom običaju starom,
I veli: Mora bez pameti da je,
Da, zato, što se rodi—ubogarom!

I to je ljubav čovječanskog roda,
I to su eto bratski susretaji.

Gdje li je Pravda, Jednakost, Sloboda,
Njihovo sunce da svakomu sjaji?!

Ne pomaže mu, što um dobar ima,
Iskrenu miso dara naprednoga,
Pošteno vazda srce u grudima—
Kad je siromah, bez ičega svoga!

On ne zna nego istinu da kaže;
Al mogućnicim to ništa ne valja.
S njihovim duhom najbolje se slaže,
Kada se čije čisto ime kalja.

Ne smije dignut ponosito čelo,
Odmah ga moćni svrnu sa smijehom
Prezira punim, a vršeći djelo,
Koje se zove inače—grijehom.

Za siromaha jesu samo oni,
Što i njih patnje u napretku stežu
I koje ista zla sudbina goni—
Tvrdi ih lanci siromaštva vežu.

Patnici mnogi ustegli se ne bi
Da jednom drugu svoju pomoć pruže;
Al kako, kada ne mogu ni sebi
Kad nezasitnim trutovima služe!

Siromah niti ne misli na slasti,
Jer to se znade, da raskoš i čari,
Zabave razne, uživanja, časti
Uv'jek su samo—bogataske stvari!

Siromah samo veseli se smrti,
I trpi, šuti, živi kojekako
U radu ko rob, za drugog se vrti
Misleći: E pa, sudjeno je tako!

Kad mu se smrači i u času crnom
Probije svoje izmučene grudi
Olovnim jednim revolvera zrnom,
Onda se sjete da ga žale—ljudi! . . .

DVA PRIJANA.

Dva su jedom prijatelja bila,
Ali nisu mogli da se slažu,
Sastali se tako jednog dana,
Pa će misli redom da razlažu!—

Meni mnogi bez uzroka škode
Čuj me sada—poče prijan prvi—
I mrze me, al ja ne znam zašto,
I čemu im borba koju vode.
Nekada se jošte utvaraju
Kao da mi ništa zla ne žele—
E da im se ne bih osjetio,
Pa da lakše na me siplju str'jele.
Kako goder protiv mene rade:
Ili bilo tajno ili javno,
Jednu želju na srcu imadu,
A od želje to je za njih glavno:
Da me sasvim do kraja unište,
Da me vide tužnog poražena,
Gdje pred njima padam na koljena,
Ko sirota jadna pogažena.—
Al ja njima ništa zato ne ću
Ma ni malo protiva im ići,
Već se tješim: može i njih tako
Zao slučaj makar kada stići.

Neka rade što god im je drago,
I neka me no sve muke meću;
Ja ću trpit kao i dosada,
A osvete ne želim i ne ću.
Pa neka me muče i progone,
Ja im nisam odvraćati rada—
Ako nisu bez srca i duše
Možda će se smilovati kada.
Podnosit ću ropstvo i nevolju,
Ta ni život za dugo ne traje,
Jednog dana pa i smrt će doći,
Koja svakom isto pravo daje.
Nek od mene rade što god hoće,
Ni riječ im ne ću oštru reći;
Eto nek se kivni nasladjuju—
Ja ću šutit, zulum podnoseći.

I meni je tako—poče drugi—
Meni mnogi bez uzroka škode
I mrze me, al ja ne znam zašto,
I čemu im borba, koju vode.
Nekada se jošte utvaraju
Kao da mi ništa zla ne žele—
E da im se ne bih osjetio,
Pa da lakše na me siplju str'jele.
Kako goder protiv mene rade:
Ili bilo tajno ili javno,
Jednu želju na srcu imadu.
A od želje to je za njih glavno:
Da me sasvim do kraja unište,
Da me vide tužnog poražena,
Gdje pred njima padam na koljena,
Ko sirota jadna pogažena.—

Al ja njima dužan ne ostajem,
Pa slabo im sa mnom plan uspjeva;
Ja im znadem pomrsit račune,
Jer osveta iz srca mi s'jeva.
Vraćam njima šilo za ognjilo,
Zrele kruške za zrele jabuke,
Za buzdovan tešku topuzinu,
A za muke tugu i jauke!
Neka znadu s kim posla imadu,
Neka vide da to slabo ide:
Tlačit, sjeći,—a nadat se sreći.
Kako ide sve će da uvide.
Ne znam puzit u prahu i kalu,
Nego svima dušmanima kletim—
Moje žrtve makar kakve bile—
Za zlo moram da im se osvetim!
Osveta je uza me se srasla.
Kad se samo na nepravde sjetim,
Od silnika meni nanešene,
Onda moram da im se osvetim!



DOMOVINSKE.

PRED KIPOM SLOBODE.
(San).

Jedne noći mirne, divne,
Kad sam tvrdi sanak snio,
B'jela vila k meni dodje,
Ko andjeo s neba mio.

Poče da mi priča nešto
I noćne mi skrati sate—
Odvede me bogzna kamo
U krajeve ne poznate.

Ah, moj Bože, krasno li je
U tom kraju zemaljskome!
Rekao bi, nije ljepše
Ni u raju nebeskome!

Ravnica se divna pruža,
Po njoj raste cv'jeće krasno;
A ptičice šarolike
Poju svoje pjesme glasno.

I dreveća ima svuda;
Sa svakoga sitnog lista
Kaplja rose katkad kane,
Pa se kao biser blista.

Ja šuteći spored vilom
Hrlim brzo sve o namo,
I sve nešto provlači me,
Ali ne znam ni sam kamo.

Kad najednom nešto sinu,
Oči mi se zaklopile. . .
I ne vidjeh ništa drugo
Do li sami sm'ješak vile.

Kad otvorih opet oči—
Ugledo sam kip od zlata,
I zapitah b'jelu vilu:
Jesu l' ovdje rajska vrata?

"Nije ovdje raj ni pako,
Gledaj samo čar prirode,
A što te je obasjalo
To su traci od Slobode!

Vidiš bajni kip od zlata,
Ono ti je kip Slobode,
Za kojom si dosta puta
Uzdisao, mili rode.

Ove brojne stepenice—
Po njima se gore podje,
I mora se njima ići,
Do Slobode dok se dodje."

Kad sam vilu razumio,
Polako sam koracao,
Mislio sam, da bih kako
Do Slobode izašao.

Kušao sam—ali padoh
Preko prve stepenice,
Ne mogoh se popet dalje
Do žudjene Slobodice.

Kada padoh ispod kipa,
Počnem gorke suze liti—
Uzdižući oči k nebu—
I Slobodi govoriti:

O Slobodo, željo davna!
Da je meni samo znati,

Hoću li te ikad moći
U Hrvatskoj ugledati!

Da ja znađem: il si mrtva
Ili tvrde sanjaš sanke.
I da znadem, da li ćeš mi
Obasjati crne danke.

Ta za tobom u kavezu
Zatvorena ptica žudi,
Želi samo da te ima —
A kamo li ne će ljudi!

U to p'jevci zapjevaše,
Dozivljući zoru ranu;
Probudih se—ali gdje sam?
Na krevetu u svom stanu.

Vrlo sam se začudio,
Razmišljajuć noćnu zgodu,
Pa me vruća želja vodi,
Da sve mislim na slobodu.

Zato mislim nitko sada
Čuditi se meni ne će,
Ako rečem odriješito:
Bez slobode nema sreće!

DOMOVINI.

Zdravo da si, moja domovino!
Nijedna mi nije ravna Tebi,
Za Te srce kuca mi jedino.
Kako da Te ja ljubio ne bi,
Kad me Tvoje othraniše grudi?

Zato treba, da Te budno pratim
Iz tudjine moja miso žudi,
Slatka majko, da se Tebi vratim.

Gdje god bio uv'jek mislim na Te
I o Tebi moja duša sniva,
Da se opet srećni dani vrate,
I ovo je moja želja živa:
Da uza Te sve ljepote ima,
Da si srećna blagostanjem trajnim,
Pravi uzor medju drugim svima
Ko danica med zvijezdam sjajnim!

Ne straši se domovino mila,
Ne će Tebe prisvojit tudjinci,
Njihova će iščeznuti sila,
Samo kad su složni Tvoji sinci!
Tvoje ime potamnuti ne će,
Dokle otac kaže svomu sinu
Još nevinu ko šareno cv'jeće,
Da nada sve ljubi domovinu.

Kunem Ti se, domovina draga,
Da ću branit Tvoja sveta prava,
Eda Tvoja proširi se snaga
I procvati nekadanja slava.
Kunem Ti se liječiti rane
Ko sin pravi domovine krasne,
Dok mi srce kucat ne prestane
I dok moja zv'jezda ne ugasne!

IZ TUDJINE.

U tudjini ja sam sada,
Pa mi često na um pada:
Običaji ružni li su,
Ni krajevi l'jepi nisu.
Čini mi se, sunce jasno
Ne svijetli divno, krasno,
Ko da zv'jezde i ne sjaju
U ovomu tudjem kraju—
Nit ja ljubim zemlju ovu,
Jer tudjincem svud me zovu.

Sve mi nešto oči traže,
Da se smire i ublaže,
Al ne mogu l'jeka naći,
Jer daleko treba zaći;
Preko sv'jeta širokoga,
Preko mora đubokoga—
U zaledju od Jadrana
Leži jedna zemlja bajna,
To je mila i jedina
Hrvatska mi domovina!

Gdjeno buče morski vali,
Kad ih tjera vjetar mali.
Valovi se bjelasaju
I u svomu zagrljaju
Sve pomalo buče, pjene,
Pa iščeznu poput sjene.
Onda opet ko i prije,
Jedan drugog grli, krije—
To je mila i jedina
Hrvatska mi domovina!

Tamo gdjeno gusle gude,
Iz mrtvila braću bude,
Uz njih pjeva guslar stari,
Srca mlada da ražari,
Pjeva stare prošle dane,
Bojnu slavu i mejdane.
Slušaju ga momci mladi,
A u nekoj boljoj nadi,
Oni hrabri sokolovi,
Za slobodu borci novi.

Sve ljepote ima tamo,
Sloge prave nema samo!
To je ona mana kleta,
Koja meni grdno smeta;
To je ono, što me boli
I za lijek prešno moli;
To je ono što, me peče
Svako jutro, svako veče;
Što mi vadi, što mi para
Toplo srce iz njedara!

Gdje slavuji milo poju
Dobro znanu pjesmu svoju;
Gdje se čuje glas hrvatski,
Gdje se čuje pozdrav bratski,
Tamo moja miso leti,
Tamo želim umrijeti.
Što vas braćo, tamo ima.
Vrući pozdrav šaljem svima—
Iz daljine, iz tudjine—
Širom naše domovine!

TROBOJNI BARJAK.

Barjak crven bijel modri
Tri prekrasne jesu boje;
To nas hrabri, to nas bodri,
Da tražimo pravo svoje.

Barjaka nam moći služe,
Iskru žarku—ljubav daju:
Svi Hrvati da se združe
I u borbi da ustraju.

Ponosno nam srce bije,
I gledamo smjela lica,
Povisoko kad se vije
Hrvatska nam trobojnica.

Trobojnica čuva, štiti,
Zato svaki Hrvat pravi
Neka njome grudi kiti
I prinaša v'jenac slavi!

Kao neba šarna duga
Povija se iznad strana,
Iznad šuma, iznad luga,
Sve od Drave do Jadrana!

——

U HRVATSKOJ. . .

Herceg-Bosni, Istri, Dalmaciji slavnoj,
U Hrvatskoj miloj, Slavoniji ravnoj,
Il bilo na moru, polju ili gori
Samo se hrvatskim jezikom govori.

Kada majka čedo u koljevci njiše,
Il bolesnik jedva u postelji diše,
Ili putnik trudan goricom putuje,
Jezik se hrvatski tamo svuda čuje.

Kad hrvatski seljak svoje polje ore,
Il hrvatski mornar plovi sinje more,
Kada čoban želi da vrijeme skrati
Hrvatsku će svaki pjesmu zapjevati.

Kad hrvatski župnik propovjeda puku,
Ili kada ribar doplovi u luku,
Ili Hrvat piše ili plugom pluži,
Jezikom hrvatskim on se svuda služi.

Zato rode budi uv'jek Hrvat pravi,
Jezik mili čuvaj ko oči u glavi;
Nedaj svoje dirat, a tudje ne tiči,
Tudji jezik poštuj, a svojim se diči!

PRAVI HRVAT.

Pravi Hrvat, dobra j' srca,
Junačke je desnice,
Hrabri borac za slobodu
I branitelj pravice.
Što imade ono čuva,
Tudje ništa ne želi;
Mirni život u slobodi
Najbolje ga veseli.

Pravi Hrvat—kad je vr'j eme,
Da pobornik postane,
Kroz najžešću borbu ljutu
Dika rodu ostane.

Ne plaši se smrti crne,
Dušmana se ne boji,
Junački se v'jekom bori,
U pobjedu ne dvoji.

Pravi Hrvat, trpi silu,
Ali samo do mjere,
Dokle vidi da je dosta
Izdajstva i nevjere;
Kada vidi da je dosta
I blizo mu dogori,
Za osvetom onda žudi,
Da nasilje obori.

BOŽE DAJ!

Po Hrvatskoj svuda tama
Stere svoja krila crna;
Hrvatska je tužna . . . sama
Puna drače, puna trna.
Osamljena, ostavljena
Ko nijedna zemlja sada
Od dušmana pogažena,
A ipak se tužna nada,
Da će proći teški vaj,
Ali samo Bože, daj!

Po Hrvatskoj svuda tmina,
Ni mjeseca nigdje nije,
Iza crnih oblačina
Možda da se nekdje krije;
Sakrio se, jer ne želi
Gledat patnju i nevolju,

Ali Hrvat svaki veli,
Da će naći sreću bolju
Za svoj mili zavičaj,
Ali samo, Bože, daj!

Posl'je guste, crne tame,
Pomoli se rumen-zora,
Razastire svoje prame
Od istoka od ozgora.
Eto zore, što će sjati,
Poput zublje, poput luči,
Hrvati će tako znati,
Gdje tudjinski jezik zvuči;
Brzo će mu biti kraj,
Ali samo, Bože, daj!

Za Hrvate, eto hore!
Pomoli se žarko sunce,
Iznad kršne sn'ježne gore,
Zlateć redom sve vrhunce.
Već nestade tmine svake,
Zlatno sunce svuda šalje
Krasnolike svoje trake,
A tako će i nadalje
Po Hrvatskoj sipat sjaj,
Ali samo, Bože, daj!

Sad Hrvatskoj treba sloga,
Jer je sloga put, što vodi
Cilju roda hrvatskoga:
Miru, sreći i slobodi.
Kad sloboda sine krasno
I rastjera oblak tmasti,

Zvučiti će pjesme glasno,
Hrvatska će divno cvasti,
Kao da je zemni raj,
Ala samo, Bože, daj!

SUDBINA HRVATA.

Kad Hrvati domovinu vrućim žarom ljube,
Onda neki protiv njima svakojako trube.

Kad Hrvati pravo traže, koje im se krati,
Ništa njima ne pomaže, jerbo su—Hrvati!

Kad Hrvati l'jepo složno za prosvjetu rade,
Onda im se protiv toga teške zamke grade.

Kad Hrvati za drugoga u nesreću srnu,
Za uzdarje dobivaju—nezahvalnost crnu!

Kad Hrvati kažu, da su jedne majke sinci,
Onda ih se krsti, da su veleizdajnici.

Kad Hrvati mole, da im slobodu ne kradu,
Onda mjesto slobodice—vješala im dadu!

Kad Hrvati medju sobom bratinski se druže,
Više puta čini svoju krvnikovo uže. . .

Kad Hrvati silom traže žudjenu pravicu,
Tad moraju na vješala—ili u tamnicu!

ČEMU ZAVIST?

Čemu zavist, mržnja čemu—
Medju braćom jedne krvi?
Ah, koji su krivci svemu,
Prokleti će biti prvi:—

Od najbližeg roda svoga,
Od rodjene djece svoje,
Od naroda pravednoga,
Od svakoga—iskren tko je!

Hrvatsko nam pleme vazda,
Za drugoga ginulo je,
I tudjincu dvore sazda.
Na garištu kuće svoje—
Vatra mržnje što zapali—
Jadne braće zavadjene,
Koji sloge nisu znali,
Ni vrline krasne njene.

Zašto sinci majke jedne,
Da se mrze medjusobno
I rad želje nevrijedne—
Da svršava za sve kobno?
To zločincu samo godi—
—Jadne li mu u tom slasti—
A cijeli narod vodi
Do rasula i propasti.

Poslušajte, glas se čuje,
Majke tužne napaćene,
Svaki treba tko ju štuje,
Od zabluda da se prene:
Kune ml'jekom . . . rakom ledom. . .
Koji su joj pravi sinci,
Da prestanu biti jednom—
Kajinovi sljedbenici! . . .

NE KLONIMO.

Ne klonimo, ustrajajmo, nemojmo se smesti,
Već naprijed za istinu, pravdu i slobodu,
Sve vršeći dužnost svetu u budjenju sv'jesti,
Prosvjetnoga više svjetla treba našem rodu.

Ne klonimo, nego složno—kao braća prava
U jednomu da smo kolu, prije rane zore,
Treba da se strese sanka, onaj, tko još spava,
I grudi mu nešto stišće, poput teške more.

Ne klonimo—ta bilo je plača i kukanja,
Svakojakih teških patnja, premnogo za nas,
Dosad nas je progonio svak bez smilovanja. . .
Ali to je bilo prije—ne dajmo se danas!

Ne klonimo, i ne će nam naškoditi jali
Svih dušmana, kad smo samo ko hrid tvrda jaki—
Koju deru neprestano, pobješnjeli vali,
Al valovje hrid odbija i napadaj svaki.

Ne klonimo, odolimo udarcima jada,
A hijena krvožednih ništa se ne bojmo,
Samo neka medju nama ljubav bratska vlada;
Ideale svoje braneć vazda hrabro stojmo!

RAZNE.

ZLATNOM VLADAOCU.
(U po šale, u po zbilje.)

Zlatni cilju ljudskih željkovanja,
Bijednom si utjeha i nada,
On pred tobom na koljena pada,
Suze lije, do zemlje se klanja.

Tvoju slava na daleko znadu,
I rad tvoga imena poznata
Svagdje ti se otvaraju vrata—
I u selu i u velegradu.

Mnogi patnik šalje uzdah vrući,
Tvojom voljom da mu sunce grane,
Jer si moćan na sve čet'ri strane,
Vladoače v'jekom svemogući!

Cvati sreća u tvojemu hramu,
Mnogi tebe zato vjerno ljube,
Za te zdravlje i poštenje gube,
Ziće svoje, pa i dušu samu.

Tvoja slava čudno svjetlo baca,
Jerbo činiš svakojaka čuda:
Ti mudraca žiniš da je—luda,
A ludjaka često za—mudraca.

Neki čine teške žrtve za te,
Da dobiju milost tvoje moći,
Nastojeći po danu i noći,
Tako gdj egod i životom plate.

Tvoje ime poznato je svuda,
Mnogi za te stramputicom podju,
Žele samo da do tebe dodju,
Ne žaleći ni muke ni truda.

Tvojoj moći teško j'naći kraja,
Sreće ključi u tvojoj su ruci,
Mnogi ti se poklanjaju puci,
Gospodaru zemaljskoga raja!

Sve obaraš što ti na put stane:
Ti zločinca sa vješala skidaš,
Bolesnika u nevolji vidaš
I ljute mu ublaživaš rane.

Tko se goder protiv tebe bori,
Svaka mu se iznevjeri nada,
Na posljetku mora da propada,
Smrtna sv'ječa brzo mu dogori!

ZIMA IDE. . . .

Zima ide, studen bije—
Svud po zemlji tmuša gusta
Okolicu tihu krije,
Pa izgleda kano pusta.

Vrabac mali, ptica ona,
Što skakuće hitro, brzo,
Našao je već zaklona,
Da se jadan ne bi smrzo.

Samo sn'ježak ima zgodu,
I on svoje dane slavi:
Šume, polja, svu prirodu,
Ogrtačem b'jelim zavi.

Pada inje sitno b'jelo.
Drveća se čvrsto prima
I granama šapće smjelo:
Znajte dobro—ide zima.

OSUDJENIK.

U tamnici, crnoj, kletoj,
Osudjenik tužno sjedi,
Nikuda se ne mičući—
Pred očima smrt mu lebdi.

Ništa drugo i ne vidi,
Već smrt crnu gdje mu pr'jeti,
Da će brzo k njemu doći
I život mu oduzeti.

Onda tužan oči tare,
Da otjera crne misli—
Ne zna ni sam što da čini—
Teški su ga jadi stisli.

Bježao bi, al ne može,
Jer mu negve noge stežu;
Da se brani, al ne može,
Jer mu lanci ruke vežu.

Pjevao bi, al ne može,
Jer za pjesmu i ne mari;
Plakao bi al ne može,
Da stražaru mir ne kvari.

Gledao bi, ah, to može,
Ali mu je sreća mala;

Slušao bi, zato čuje:
Da će brzo—na vješala.

NI PEPELA.

Iznad šume žaokruži oblak gusti
I za časak preko njega munja sinu,
Grom zagrmi, a munja se hitro spusti,
Pa udari u bor zelen i maslinu.

Preko gora i dolina ode jeka;
Maslina se s borom eno zemlji svali.
Za nje više nema spasa, nema l'jeka,
Jer ih snažna vatra groma već zapali.

I pomalo rasplamsa se oganj živi,
Još ga k tomu kroz proplanjke vjetar piri;
Vijuga se plamen crven modro sivi,
Al se ipak naokolo ne razširi.

Malo prodje—i od ognja nema ništa,
Samo vjetar potuca se preko sela
I raznosi sve ostanke sa garišta —
Da od ognja ne ostane ni pepela. . .

TUŽNA PRIČA.

Krasno li je, gdje se gube
Glasi bučne okolice;
Gdje sunčevi traci ljube
Sitno cv'ješće kroz grančice!

U samoći, u tišini
Kraj stabala i kraj grana,

Hodao sam po dolini,
Proljetnoga toga dana.

Kad opazih momče mlado
U jednomu gustom lugu;
Rekao bih, da je strado,
Na licu mu čitam tugu.

Sjedi suprot jednoj stazi,
Roni suze poput kiše,
A kad mene blizu spazi,
Bržebolje suze briše.

Zapitah ga sažaljivo:
"Što si bolan tužan tako,
Il ti kogod čini krivo,
Pa zato si gorko plako?"

On mi poče da kazuje,
Sve nekako bolno, tužno,
I sa time zaslužuje
Sažaljenje neko tužno.

"Pričat ću ti sudbu svoju,
Rad koje sam mnogo plako,
Trpeci u nepokoju
Uv'jek zlo i naopako.

Što se goder samo taknem
I boljoj se sreći nadam,
Al dokle se malo maknem,
U duboki ponor padam.

Sve se meni čini pusto,
Nit se malo sreće vidi;
Svuda raste trnje gusto,
Po tigarskoj ovoj hridi.

Čini mi se zemlja ova,
Koju svaki udes tare,
Za vlasništvo zlih duhova,
Koji po njoj gospodare.

Ne da mi se—ja ti velim—
Medju zlobnim sv'jetom stati,
U tišini zato želim,
Bezakonja ne gledati.

Neki ljudi mjesto sloge
I bratinske sveze tvrde,
Započinju smutnje mnoge,
Jedni druge psuju, grde.

Uv'jek rade naopako:
Jedni protiv drugih ruju,
Dok si tako—vrlo lako—
Dušu, t'jelo—sve otruju. . .

Zaredaše tužna doba,
Za koja se slabo mari,
Zato često laži i zloba
Po svijetu gospodari.

Još ti nisam kazo svega,
Ni sve moje rane ljute,
Što me tište i rad čega
Moju slatku nadu mute.

Jednom stale oči moje
Na ljepoti djeve mlade,
Čeznuo sam—ljubio je,
Ko što samo mladić znade.

Žarko sam je cjelivao,
Nježnu, milu poput cv'jeta,
A kašnje sam već doznao,
Da mi i tu netko smeta.

Prirediše zamka trista,
—Takovom su vješto radu—
Da se ruši ljubav čista;
Pametnije i ne znadu.

Sve sam bio opazio,
Da mi ne će vjerna biti—
Na to sam se ražalio,
I počnem joj govoriti:

"Kaži draga, da li želiš
Pribaviti meni sreću?
Il se možda ti veseliš,
Da mi pale zadnju sv'jeću?

Ako tvoje srce mlado,
Mene vatrom ne osnaži,
Onda zbogom slatka nado,
Nema ništa da me blaži.

Volio bih umrijeti,
Da me crna zemlja krije;
Lako mi je razumjeti
Da na sv'jetu mira nije.

Ti ćeš možda pokraj žrtve,
Krokodilske suze liti,
Ali moje usne mrtve
Neće više govoriti. . ."

"'Ona samo progovori:
" "Što mi vr'jedjaš ljutu ranu,
Kad me stoga tuga mori
I po noći i po danu?

Znadeš dobro, da imade
Onih, koji samo haju:
Da prirede komu jade,
I da srca rastavljaju.

Treba udes pretrpiti,
Koliko se može samo;
Za svakog će suda biti—
Na drugom svijetu tamo. . . .'

"Ona ništa nehtje više,
Već ostavi samog mene,
A suze joj orosiše
Bajnovite čarne zjene.

Što ću više da se jadam?
Kazo sam ti priču tužnu,
Znadeš sada kako stradam,
Trpim kaznu nezasložnu.

Jadi sami mene sl'jede,
I u društvu i samoći,
A tuga mi život jede,
I po danu i po noći.

Život mi se čini patnja,
Opterećen s mnogo jada;
A smrt sama nije tlapnja—
Tek što dodje iznenada.

Podnoseći zlobu, b'jedu,
Teško trpim poput roba—
Tako ide sve po redu,
Od kol-jevke pa do groba. . ."

Tako mi je razjasnio
Svoj nemili udes zao;
Kada sam ga ostavio,
Bilo mi je njega žao.

Drhtale su grane kitne,
Kao da se priče tresu;
S lišća kaplje rose sitne
Kao suze padale su.

I sve priča, da na sv'jetu
Nema traga pravoj sreći,
Kad mladići još u cv'jetu,
Žele rano u grob leći. . .

ZA LJUBAV.

Mlado nomče slatki sanak sniva—
I pred njim se bajna slika stvara,
Čini mu se krasna, zamamljiva,
Kojoj nema na svijetu para.

Vitka stasa, b'jelo lice ima,
Bujnu kosu laki vjetar vije,
Žarke oči—pogleda ga s njima,
A on misli, da ga sunce grije.

Živu sliku ispred sebe vidi:
Krasnu, milu, ko rumena ruža,

Gdje se sm'ješi i nešto se stidi,
Pa mu onda kitu cv'jeća pruža.

Sav omamljen iza sna se prenu,
I u brzo na noge se skoči,
Pa sve misli da ima koprenu,
Koja mu je zatvorila oči.—

Kada se je otresao dr'jema,
Nigdje ništa da mu srce blaži;
Vidi tužan da djevojke nema,
Pa pohiti da ju kuda traži.

Kroz tišinu bezobzirno hrli,
Misli mu se vrzu ponajsladje:
Da djevojku tajnovitu grli,
Ili makar da ju gdjegod nadje.

Oko njega planina je pusta,
Zastrti su žarkog sunca traci,
Sve je magla pritisnula gusta,
Magla gusta i crni oblaci.

Brzo ide, kao gorsko zv'jere—
Tmurnim jutrom posl'je kišne noći;
Kroz klance se i tjesnace vere
I nada se svojoj meti doći.

Hrli mladjan, ni na što ne pazi,
Samo da se krasnoj djevi vine,
Tako srće po neznanoj stazi
I bez sunca i bez mjesečine!

Pored muke i zaludna truda
Nestrpljivo uz brdo se penje,

Ali jao! kad ga sreta svuda
Oštro trnje i tvrdo kamenje.

Uz klisuru penjući se jednu
Oklize se i zadnji put pade,
Te završi sudbinu si b'jednu,
Sve od želje radi djeve mlade.

Kad se sruši niz kamenje dolje,
Smrt mu ne da r'ječi da izusti
Već ga šalje u dvorove bolje,
Gdjeno nema ljudskih želja pustih. . . .

LJUBICA U TRNJU.

Tamo gdje su mnoge jele kitne
Objesile svoje zelen-grane,
Gdjeno rese doline i strane,
Tamo cvate i ljubice sitne.
Usred trnja i zelene trave,
Još u vr'jeme za proljeća ranog,
Ima cv'jeća istom procvjetanog,
Krasnog cvijeća ljubičice plave!

Radoznali mladac za to znade,
Pa se tamo kroz lugove vere,
E da samo jedan struk ubere,
Struk cvatući od ljubice mlade.
Sve mu nešto slatku želju piri,
A pupoljak privlači ga k sebi;
On bi rado—pa kako i ne bi?—
Da ga bere, pa da želju smiri.

U čeznuću mislio je tako,
Da mu ništa ni smetati ne će
Dok ubere mirisavo cv'jeće,
Mislio je, al to nije lako!
Ni varkom se ne može do služi;
I sve misli, za nj je svuda pusto,
Dokle vidi da mu trnje gusto
Ljubičicu odsvakuda kruži.

Najposlije rukom ispod trna
Pokušao cv'jetak da dohvati,
Ruku pruži, al je brzo vrati,
A krvca je obl'jevaše crna.—
Kada vidi da mu trnje smeta,
Uzdah mu se iz grudiju krade—
I otidje izgubljene nade,
Bez ljubice željenoga cv'jeta!

—

KROZ PUSTINJU. . .

Kroz pustinju putnik žedan
Teško ide, teško diše,
Bez napitka čini mu se,
Ne će moći tako više.
I naprijed ide dalje
Nužnoga si l'jeka traži,
Grlo svoje suho, žedno
Makar čime da ublaži.

Neka nada, slatka nada
Klonuti mu jošte ne da.
Tako ide i u nadi

Oko sebe svuda gleda,
Svuda srće, svud se vere,
Samo jednom željom gori
Eda kakve vode nadje,
Jer ga strašna žedja mori.

Sam idući dalje tako,
Po kamenju tvrdom gazi,
Kad najednom u daljini
Kraj pitomi eno spazi.
To mu dade snage nove
I živce mu okrijepi,
Pa pohiti što god može
U neznani kraj lijepi.

Uz brdašce jedno podje,
Pod njime se noge klizu—
Najposlije sve uz patnju
Uspeo se vrhu blizu.
Kad izadje—stade trudan,
Vidi dalje mjesto neko,
Al mu žednu i umornu
Ipak jošte predaleko.

Oko sebe pogled baca
I duboki bunar vidje,
Sav osnažen podje brzo
I bunaru hitro pridje.
Spazi mnogo bistre vode,
Ali mora žedan stati,
Jer je dolje vrlo nisko,
Pa ne može da dohvati.

Poče zdvojno razmišljati,
Što ga slatka nada vara;
Nenadano dok ugleda
Čašu sjajnu kraj bunara.
Ugleda je, pridje bliže,
Minuše ga teške boli;
Vidi da je puna čaša,
Mora biti voda, što li?

Blažen, srećan kao onaj,
Koga oštra studen bije,
Pa mu toplo sunce grane
I svojim ga žarom grije.
Tako i on uze čaše.
Sve mu življe srce bije;
Sa veseljem primače je
I već—slatki otrov pije!

Dok je pio—mislio je
Po nebesih da se šeće;
Da sve slasti sv'jeta ćuti,
Svu krasotu, sve cvijeće.
I tako je uživao,
Ko što prije nikad nije.
Za trenutak bilo tako
Dokle čašu ne ispije.

Kad iskapi sav se strese,
Na zemlju se crnu sruši,
Sve ga nešto boli, peče
I grozno ga davi, guši. . .
Ipak mu se sa životom
Rastaviti odmah ne da,

Nego dulje trpi muku
Od otrova i od meda. . .

KAD SE LJUBAV . . .

Kad se ljubav u mržnju pretvori—
Kao vulkan baca oganj vrući,
Što dohvati, to brzo sagori,
I širi se redom harajući.
Što dotakne plam njezine vatre,
Jednim mahom mora da sve satre.

Kad se ljubav u mržnju pretvori—
Kao tigar žudno traži krvi,
Neprestano hoće da se bori
I da svoje protivnike smrvi;
Nema mira, ako im tjelesa
Ne učini u komade mesa.

Kad se ljubav u mržnju pretvori—
Razmišljava po danu i noći,
I misleći, najviše je mori,
Kad će jednom svojoj meti doći:
Da uništi, što joj milo nije,
Pa da onda veselo se smije.

Kad se ljubav u mržnju pretvori—
Velika je samo želja vuče:
Što joj smeta da sve u prah stvori;
Što joj smeta da zgnječi i stuče.
To je temelj njezinome zdanju;
To jedina utjeha je za nju.

Što je jača ljubav bila prije,
Što je bila dublja i snažnija—
Tad je jača i mržnja poslije,
Od obične mržnje čemernija.
S neuspjeha sebe grize, kori—
Kad se ljubav u mržnju pretvori.

Ništa možda tako žučno nije,
Da u pomoć sve djavole zove,
Iz njihovih dvora paklenijeh,
A da svoje ispunjava snove:
Sve dušmane želi da obori—
Kad se ljubav u mržnju pretvori.

—

POKRAJ RUŽE.

Pokraj ruže dječak mali,
Svakojake misli stvara,
Tako poče ko u šali
Da se s ružom razgovara:

Ružo moja, cv'jete dragi,
Sve me nešto k tebi sili,
Da tvoj miris dišem blagi,
Da ti ljubim cv'jetak mili.

Pupoljak si još nezreli,
Zato dalje rasti, cvati;
Nek te bere, tko te želi,
Ja te, ružo, ne ću brati.

Ja bih tebe, ružo, brao,
Al će doći udes ljuti,

Pa ćeš onda ajme, jao,
Krasna ružo, uvenuti. . .

I poslije Bog bi znao
Otkuda se vjetrić stvori,
Lagano je zatitrao,
Sitnu rosu da obori.

Vjetrić strese zelen-granu,
Od toga se ruža smela,
Iz cv'jeta joj rosa kanu,
Kao da je suza vrela.

ŽRTVA PATNJE.

Pripovjest u pjesmi.

ŽRTVA PATNJE.

I.

Prolejće je. Sa istoka
Ukaza se rana zora
Rumenilom svojim čarnim
Dalmatinskih iznad gora.

A zvjezdice mnogobrojne,
Sto se čine sitne, male,
Po svemiru u tišini
Sve nekako bl'jedit stale.

Po šumici napupaloj
Povjetarca nema pira,
Samo slavuj, mala ptica,
U to doba ne će mira.

Nego pjeva tanko glasno,
Sve iz noćnog sanka budi,
Ko da hoće da zna svatko,
Rana zora da zarudi.

Počeli su tad pastiri
Da no pašu stada gone;
Uz pjevanje i uz frulu
Raznolika zvona zvone.

I pomalo sve oživi
I spod otih kršnih strana,
Gdje su sela sa kućama
Ko biserjem nanizana.

Kraj kamenja, a na travi,
Dva se bića nježno grle,
Šapću nešto slatko, tiho;
Časovi im brzo hrle.

Lete časi—već i sunce
Otjeralo tamne sjene,
A njih nadje obadvoje
Još i dalje zagrljene.

Sa smiješkom na usnama,
Jedno drugam prića slatko—
Sve su krasne, zamamljive,
Kakve priče ne zna svatko.

A sunašce sve pomalo
Obasjava gole krše,
Pa i humke sa drvećem,
Kraj ravnica štono strše.

Regbi, sunce da pozdravlja:
Svekolike ptice male,
Tihu rosu, šarno cvjeće
I grančice napupale.

Okolicu svu cjeliva,
Pa i ono dvoje mladi,
Koji šapću o ljubavi,
I to njima srca sladi.

Obadvoje, što zajedno
C'jelo jutro vr'jeme gube,
Nije teška pogoditi
Iz dna duše da se ljube.

Jedno to je mladi Slavko,
A djevojka Milka drugo,
I ljube se, premda tajno,
Ima tomu dosta dugo.

Još kada su kano djeca—
A dakako bili mali—
Volili se obadvoje,
A da drugi nisu znali.

Slavko mali često puta
O Milki je slatko snivo,
Iza sanka tad je znao
Moliti se Bogu živo,

Da ih čuva—njeg i Milku—
Ko angjele da ih pazi
I uzdrži sretne, zdrave
Na života pravoj stazi.

O Slavku je Milka tako
Više puta sanak snila,
Poslije bi najradije
U obraz ga poljubila.

Volili se jesu žarko—
Ko pupoljak dok su cvali,
Jedno drugom ipak nisu
To nikada kazivali.

I pomalo narasli su:
Kad se dižu mlade grudi,
Kad ljubavi srce traži,
Kad se žarki cjelov žudi.

II

Travanjsko je sunce sjajno
Ispred mraka tonut stalo,
Preko gora i planina
Zalazeći sve pomalo.

Tko bi znao—ko od stida,
Crvene je nešto boje,
Povlačeći sve bez muke
Krasnolike trake svoje.

U to doba mladić Slavko—
Kakva li ga goni sila,
Pa on tako hita žurno,
Rekao bi: ima krila.—

Preko trnja i kamenja
Ne prekida korak smjeli,
Već koraca neprestano,
Nešto gleda, traži, želi . . .

I opazi najposlije
Jedno jato mirnog stada,
A kod njega vezak veze
Djevojčica Milka mlada.

Slavko njojzi pridje bliže
I sa sm'ješkom pozdravi je,
Već kako su oni znali,
I još sladje nego prije.

A Milka će, ko da ne zna,
Što je mladić došo sada:
"Što te nosi amo kasno,
Ja bih, Slavko, znati rada?

Ili možda tražiš nešto,
Što imao nisi prije,
Kakvu mladu djevojčicu,
Za kojom ti srce bije?"

Te ga r'ječi opekoše
Kao plamen vatre vrući;
I srce mu u grudima
Počelo je jače tući. . .

I privinu Milku k sebi,
A od žara sav protrne,
Pa joj ljubi usne rujne
I plamteće oči crne.

Ona namah zarumeni—
Od ljutosti il od stida?—
I oćuti ko da srce
Hoće da joj grudi kida.

Mladić poče: "Curo draga,
Zadaješ mi tešku tugu,
Kad spominješ, da ja možda
Tražim negdje koju drugu.

Pa zar ne znaš da bez tebe
Nema nigdje mira za me,
Ja sam onda kano putnik
Koji srće posred tame;

A sve tužan željno čeka
Da mu okle svjetlo sine,
Pa kad spazi tračak sjajni—
Bol najljuća njemu mine.

Tako i ja, vilo krasna,
Neprestano mislim na te;
Svoj bih život svako doba
Pregorio Milko, za te!

Što bih i ja, kad bez tebe
Nema nigdje meni sreće.
Slatka željo gorkih dana,
Duša draga, čarno cv'jeće!

Tebe ljubim, tebe gledam,
Ili u snu il na javi,
Činiš mi se ti jedina
Izmed trnja cv'jetak pravi.

S toplim žarom letim k tebi,
Najdraža mi na svijetu;
Svatko mi se mrzak čini,
Tko mi smeta na tom l'jetu.

Oh, kada bih mogo poći
U daljinu s tobom kuda,
Gdje opakih duša nema,
Već priroda tiha svuda.

Gdjeno samo ptice male
Poju pjesme pune čara;
U slobodi da smo tamo,
Srce moje iz njedara! . . ."

III

I prolaze hitro dani,
Kano što su od vajkada,
A za sobom ostavljaju
Kamu sreće, komu jada.

I ono se dvoje mladi
Ko i prije sastajali,
I najsladje r'ječi žarke
Jedno drugom šaputali.

Mladenačka ljubav topla,
Poput kakve mreže fine,
Zoakruži one dvije
Duše, kano cv'jet nevine.

Pa premda su više puta
Na sami se naći znali,
Od ljubavi ni deseti
Nisu dio iskazali.

Ljubili se nježno milo,
Ko što rosa ljubi cv'jeće,
Il ko bršljan, koji raste
I svija se uz drveće.

IV

Toplo vr'jeme. Sunce sjajno
Na visoko podiglo se,
Toga dana nekud slabo
Obasjava gorske kose.

Sve blijede siplje trake
Po šumici koja cvati,
Siplje trake tužno nešto,
Kano da će pomrčati.

Oblačića ima tankih,
Što ih stvori magla siva,
Nigdje vjetra da ih tjera
Ko da negdje sanak sniva.

Po dolini, koju rese:
Jasenovi, trnje, hrasti,
I jaglaca ima cv'jeća,
Koje poče istom cvasti.

Pa onuda, a kroz grmlje,
Dva se ljudska bića veru—
To je Slavko, Milka s njime—
Mirisavo cv'jeće beru.

Teškom boli Slavko ćuti,
Da ga slatka nada vara. . .
Nema druge dodje vr'jeme,
Mora ljubav da pregara.

U budućnost tužno gleda,
Ta ga miso guši, davi,
Vidi: mora najmilije
Da za uv'jek zaboravi.

Sudbina ga tužna prati,
Najdraže mu ništi sanje,
Sve ih mora zaboravit,
Ne misliti više na nje.

Ustade se zamišljeno
I ubrano kida cv'jeće—
Ko što njemu udes zao
Kida ono malo sreće.

Kad djevojka nenadano
Okrenu se, pa ga vidje
Kako gleda zemišljeno,
Za časak mu brzo pridje.

Upita ga nježno, meko:
"Što mi trpiš,, Slavko dragi?
Kakve li te boli tište
I skrivaju pogled blagi?

Više si mu puta znao
Pripovjedat štogod vješto,
Pa kaži mi rad čega si
Danas tako tužan nešto?"

Pomaknu se mladić malo
Do kamena hladne st'jene;
U djevojku zagleda se
I u žarke oči njene.

Govoriti poče tiho:
"Moram ići kud onamo
U daleki sv'jet neznani,
A da ovdje nisam samo.

U tudjinsku zemlju onu,
Za širokim morem plavim,
Da sve svoje što imadem,
Pa i tebe zaboravim.

Kako mi je teško sada;
Ostavljati domovinu,
Tebe Milko i sve svoje
Prijatelje i rodbinu. . .

Zla sudbina, sv'jet opaki
Najsladje mi želje ništi;
Kad otidem možda prodje
Ljuta rana što me tišti.

Ovdje nema mira za me;
Svejedno je, što god radim,
Kad i ondje niče trnje,
Gdje ljubicu sitnu sadim!

Treba da te zaboravim,
Ljubavi mi žarka čista,
Ah, najviše za te trpim,
Pored drugih jada trista.

U ovakom gorkom času
Ni smrt sama grozna nije,
To je teže, kad se mora
Ostavljati najmilije.

Ah, pomoći nigdje nema—
Tako hoće sudba kruta,
Evo možda da te gledam
Curo mila, zadnjeg puta."

Uz plač gorki prigušeni
I uz zadnji cjelov vrući,
Obadvoje oćutiše
Ko da će im srce pući. . .

V

U primorskom velegradu,
O podnevu vedrog dana,
Ulicama sve je življe,
Narod vrvi sa svih strana.

Množina ih pridolazi,
Iz ulica t'jesnih stiže
I stupaju jednim pravcem,
Sve obali morskoj bliže.

Uz obalu silna ladja
Na polazak oštro svira;
Rekao bi, da mnogima
Tugaljivo srce dira.

Nekoji se sa svojima
Opraštaju, ljube, grle,
Pa uz neku gorku sjetu,
Na veliku ladju hrle.

Putnici se ukrcaše,
A suze im oči kr'jese,
Sve gotovo—poče ladja
Da od kraja odmiče se,

Sa obale pozdrav šalje
Sakupljena ljudstva masa,
Dokle ladja ne odmaknu,
I more se ustalasa.

VI

Spustila je večer tiha
Iznad mora svoje mreže,
I ladju je ogrnula,
Što valovje oštro reže.

Zibljući se sve pomalo,
Na daleki zapad plovi—
Sobom vozi onih mnogo,
Što imaju nada novih.

I putnici sve su glasno
Od koješta pričat stali,
Pa dosadno vr'jeme gube
U pjevanju i u šali.

Samo neka čudna sjena
Na vrh ladje nekud šeta—
I toj sjeni ko da šala
I veselo društvo smeta.

Prisloni se jednom kraju,
Zamišljeno mirno stane,
U daljinu tamnu gleda,
U valove uzburkane.

Kakva li je živa sjena?
Ah, poznati Slavko to je,
Što nedavno od svog doma
U tudjinu krenuo je.

Sad nekakva gusta magla
Na vlažne mu oči sjeda,
Zanešeno kroz tu maglu
Najmilije svoje gleda.

I djevojku vidi dragu,
Kako s njime bere cv'ječe—
On ju gleda i uživa
Jedan dio zemne sreće.

Kad joj vidi oči žarke,
Usta rujna sklona sm'ješku,
Zaboravi jade svoje,
Pa i tuge muku tešku.

Čini mu se kano da se
Od stradanja već oprašta,
Kad se prenu—nigdje ništa. . .
To mu stvori samo mašta.

I bilo je mirno, tiho,
Dobar dio prodje noći,
Pa i Slavko morao je
Na počinak tada poći.

I otide sve ko pijan,
Na meki se krevet legne,
Al mu djeva ispred oka
Nikud ne će da pobjegne.

On razgoni misli sjetne,
Okreće se amo, tamo,
Primiri se—zaspa tvrdo,
Pa od Milke sniva samo. . .

VII

Spustila se magla siva
U prozorje prije dana,
Ko da dodje slušat buku
Širokoga oceana.

Valovi se ko bijesni
Priganjaju po pučini,
Pa to more tamno modro
Sve se nekud strašno čini.

Pjeneći se val za valom,
O ploveću ladju pljuska,
Prevrću je kano da je
Od oraha samo ljuska.

I takovo ljuljuškanje
Znade dulje da potraje;
Za putničke patnje mnoge
Ko da ništa i ne haje.

Valovi ih bučni ziblju,
Nekad jače, nekad tiše,
Čini im se kano da ih
U kol'jevci majka njiše.

I stiša se more sinje—
Svuda mirno kano ulje,
I potraja neko vr'jeme,
Dan dva tako, pa i dulje.

Tišina je zavladala
Površinom mora plava,
Pa bi reko, svuda raste
Nepregledna bujna trava.

Al pomalo opet počnu
Dizati se sitni vali,
Kano da su labudovi
Nebrojeni popadali.

VIII

Veče topla. Nebo vedro.
Zv'jezde sjaju svekolike
Iznad grada malog jednog
Sjedinjene Amerike.

Ulice su nešto prazne,
Jedva troje šeta svakom,
Jednom pustom od takovih
Slavko šeta polumrakom.

Tužno, glave oborene
Polagano sve koraca,
I nekako tup i sjetan
Oko sebe pogled baca.

"Evo sada—sobom zbori—
Ima jedan mjesec dana,
Što u ovo mjesto dodjoh
Iz rodnih mi doma strana.

Mislio sam, kad med tudji
Ne poznati sv'jet ću doći,
Sve će moje uspomene
I teške mi misli proći.

Ali evo svejedno mi
Ko da nešto srce reže:
Uspomene nikud ne će
Da iščeznu ni da bježe.

Vidim: ništa ne pomaže,
Utjehe mi slabe ima,
Kada one iste slike
Uv'jek gledam pred očima.

Da, i tebe, Milko draga,
Evo uprav sada gledam—
Sudjena si samo meni,
Drugomu te nikom ne dam." .

Tako mladić više puta
Sve do kasno doba noći
Lutao je zamišljeno
Ulicama u samoći.

Pratile ga uspomene,
Trpio je zato mnogo,
Zaboravit sve je htio,
Al nikako nije mogo.

Kroz vrijeme u tudjini
Pratila ga nada sama,
Provodeći gorke dane
Po željeznim tvornicama.

Stradanja mu, patnje teške,
Dv'je godine i pol prodje;
A radosti niti časak,
Da mu barem jednom dodje.

IX

Hladna jesen. Nebo mrko
Na granama lišće žuti.
Zamišljeno Slavko šeta
I sve ko do boli ćuti.

Hodajući dalje tako—
A turobno s gorke sjete,
Odjedared nenadano
Svoga jednog znanca srete.

"Oh ti. Zdravo!—pozdravi ga·
"Vidjeli se davno nismo;
Pa kako je? Da li primaš
Ti od svoje kuće pismo?"

"Uprav danas—znanac vrati—
"Prispjelo mi pismo ovo,
Eto čitaj, ali nema
Od važnoga ništa novo."—

Uze Slavko, čita redom
Napisani list papira,
Kad na jedan redak dodje,
Nestade mu s lica mira.

Očima se ne vjeruje,
Rukom prodje preko čela;
Blijedi mu trenom lice,
Tren ga žari krvca vrela.

Sve pročita—rastade se
Bez riječi od svog znanca,
Jednom plotu teško dodje,
Stade poput kamen stanca.

I zureći nepomično,
Obuze ga tuga sama,
Prisloni se, jer se jedva
Jošte drži na nogama.

"Što se zbiva—sam se pita—
"Da li sanjam il je java? . . .
Ne, ne sanjam—mora da je
Sve istina čista prava.

Pročito sam: da je Milka,
Omo milo zlato moje,
Vjenčala se s jedim drugim,
I to protiv volje svoje.

Ona nije voljna bila,
Nagnata je samo silom.
Dali su je njeni bližnji
Neljubljenom i nemilom.

Neprestano plače gorko,
Zamišljena, uv'jek sjetna,
Na prvi se pogled vidi
Da je tužna i nesretna . . .

Eto sada razumijem,
Što nasilje kleto radi;
Protiv volje i naravi,
Tako često suzu vadi.

Ah, pa neka—nek sve bude!
Trpio sam dosta jada,
Podnosio patnja ljutih,
Pa to moram i od sada! . . .

X

Večernja je pala tama.
Nebo mutno i oblačno;
To vrijeme mrko, tmurno,
Sve se čini nešto plačno.

Od nekuda polumrakom
Ulicama pustim skoro,
Slavko eno bez ikoga
Zamišljeno stupa sporo.

Rekao bi, da imade
U grudima tešku ranu,
Al je čudno gdje u plesnu
Mirno dodje on dvoranu.

Slavko redom motri, gleda
Mladiće i djeve mlade,
Gdje veselo hitro plešu
I časove žića slade.

Parovi se giblju, viju;
Radosono im glazba svira,
A Slavku je to dosadno,
U srce ga bolno dira.

On u društvu razigranom
Zabave si slabe nadje,
Već kako je mirno došo,
Tako mirno i izadje.

Ulicama pustim srće
Nesigurno, kano da mu
Tlo se ljulja, stupajući
Kroz večernju polutamu.

Teško dodje izvan mjesta:
Iznemožen, trudna duha,
I na travu mirno sjede
Kraj jednoga drva suha.

"Ah, pa zašto—sam će sobom—
"Nesmiljeno mene v'jekom
Prati tuga i nesreća,
Mladosti mi bujne t'jekom? . . .

Još se sjećam onih doba,
Kad sam istom znao za se,
I u meni često neka
Radoznalost budila se.

Radi želja i čeznuća
Trpio sam još i tada,
A mislio naći mira
U životu kašnje kada.

Vrijeme je prolazilo;
Dani hitro letili su,
Ali moje tople čežnje
Ispunili nikad nisu.

Smrt mi crna nije dala
Da me koja gorkost mine,
Već pokosi, tko je bio
Najdraži mi od rodbine.

Sudbinu sam proklinjao,
Ah, koliko mnogo puta,
Al je ona nastavljala
Sve jednako djela kruta. . .

I sada se dobro sjećam—
Još podavno kad sam bio
Jednu mladu djevojčicu
Od sveg srca zavolio.

A ona je meni stidno
Odvraćala ljubav isto;
Čini mi se, onda samo
Zvijezde mi čar je blisto.

Bez nje mi je bilo teško,
Trpio sam od dosade,
Morao sam da ju vidim—
Zaboravim časkom jade.

Kad smo skupa, jedno drugom
Otkrili bi srce svoje,
I u slatkom razgovoru
Vrijeme nam bježalo je.

A u snu sam ponajviše
Od nje krasne snivo sanje,
I bila je ko na javi,
Najsladje mi željkovanje.

Al sve bilo uzaludno,
I ljubavi čežnje vruće,
Kad sve divno samišljanje
Postalo je nemoguće.

I u gnjevu smišljah grozno;
Planuo sam ognjem vatre,
Zašto da mi udes v'jekom
Ponajsladje željc satre?!

Al u vr'jeme ono gorko
Misao mi nova sinu,
Da sve samo zaboravim
I otidem u tudjinu.

Sve pregorih—dodjoh amo
Medju svijet nepoznati,
I prokušah kako li je
U tudjini gorko stati.

Znanaca mi što imade,
Sa prezirom gledaju me,
Zato što ja šutim sjetno,
Pa misli mi ne razume.

Društvo voli samo one
Zadovoljne veseljake,
Koji tuge ne poznaju,
Niti boli svakojake.

Meni dodje više puta
Slatka nada pa me vara,
Izčeznuvši najposlije,
Samo da me razočara. . .

Ja izgubih stazu pravu,
Pa krenuti nemam kuda,
A uza me nalazi se
Neprestano sudba huda.

Oh, patnje je više dosta,
Gorčine je puna čaša. . ."
To izreče, pa sve nešto
U njedra se žurno maša.

"Evo ovo—opet poče—
"Treba da mi život skrši;
Revolver će ovi sada
Sve mi boli da dovrši. . ."

Pritiska ga grčevito
Na prsa sa l'jeve strane
I odape. . . jeka. . . i krik. . .
Kroz srce mu prodje tane. . .

. . . I zagrmi u visini,
Kano da se nebo ruši;
Hitac glasni, uzdah zadnji
Grmljavina sve uguši.

A oblaci zadrhtaše,
I njih tuge strah obuze,
Pa prosiplju kaplje kiše
Ko da liju vruće suze.



Sadržaj.

ČEŽNJE i TRZAJI:

PROMATRANJA: